

Хто заборгував збанкрутілим банкам майже 73 млрд грн?

Аналітики R&D центру YouControl проаналізували дані Фонду гарантування вкладів фізичних осіб щодо усіх позичальників, керівників та колишніх акціонерів виведених з ринку банків, які й досі не виконали свої зобов'язання з повернення боргів. Загальна сума заборгованості перед фінустановами, які знаходяться в управлінні ФГВФО, складає 72,5 млрд грн. Яким банкам та на які суми найбільше заборгували фізичні та юридичні особи і як вони між собою пов'язані — читайте в [дослідженні](#).

[Інфографіка](#)

Заборгованість перед неплатоспроможними банками, які знаходяться в управлінні Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) станом на 01.07.2023 року становить 72,5 млрд грн. Трохи більше 95% від загальної суми боргу припадає на неповернуті кредити юридичних осіб. Наявність боргу серед фізичних осіб становить 4,6%. Інше приходить на зобов'язання фізичних осіб як суб'єктів підприємницької діяльності. У [списках](#) боржників на офіційному сайті Фонд гарантування вкладів наявний 3621 запис серед 18-ти досліджуваних банків.

На 3 банки припадає понад 98% від загальної суми неповернутих кредитів:

- “Промінвестбанк” — 44,4 млрд грн.
- “МР Банк” — 20,5 млрд грн. У порівнянні з даними ФГВФО на 01.04.2023 р., сума зобов'язань перед банком знизилась на 2,9 млрд грн.
- “Златобанк” — 6,5 млрд грн.

Топ 20 боржників — юридичних осіб

Сума боргу двадцятки найбільших боржників — юридичних осіб — становить 41,8 млрд грн, що складає понад 57% від загальної суми заборгованості перед збанкрутілими установами. Боржники із найбільшою сумою неповернутих кредитів обслуговувались у двох банках — [ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"](#) та [АТ "МР БАНК"](#) (колишній АТ "СБЕРБАНК"). Акціонерами обох банків раніше були російські фінустанови з державною часткою понад 50%. На початку 2023 р. Фонд гарантування вкладів [передав](#) державі в особі державного підприємства “Національний фонд інвестицій України” їхні акції.

Більшість компаній пов'язані або були пов'язані з 11 фінансово-промисловими групами, що додані до інформаційно-аналітичної системи YouControl. При цьому до складу 5 ФПГ входять/відносяться по декілька учасників рейтингу.

Великий агрохолдинг та банкрутство

Найбільша сума непогашених зобов'язань, а саме: 7,4 млрд грн, що становить трохи більше 10% від загальної суми заборгованості всіх 18-ти неплатоспроможних банків, значиться у [ТОВ "МРІЯ АГРОХОЛДИНГ"](#). Ця юрособа входила до агрохолдингу “Мрія”. Компанію заснували у 1992 р. Іван та Клавдія Гути. Пізніше до них приєдналися їх сини Андрій та Микола.

В [матеріалі](#) “Економічної правди” говориться, що у 2014 р. холдинг [оголосив](#) технічний дефолт. Сукупна заборгованість “Мрії” перед усіма фінансовими кредиторами з урахуванням гарантій, наданих пов'язаним з сім'єю Гут компаніям, на момент оголошення дефолту, [становила](#) близько \$1,3 млрд. У січні 2015-го операційний контроль над агрохолдингом перейшов кредиторам, які обрали нове керівництво. У серпні 2018 р. “Мрія” реструктуризувала заборгованість на \$1,1 млрд (передбачалося списання понад 70% боргу).

Восени 2018-го саудівський інвестфонд SALIC [придбав](#) агрохолдинг "Мрія" та в 2019 р. об'єднав його зі своїми іншими українськими активами в [Continental Farmers Group \(CFG\)](#). Після дефолту агрохолдингу "Мрія" декілька разів змінювався склад учасників ТОВ "МРІЯ АГРОХОЛДИНГ". На даний момент співвласниками компанії є [ТОВ "АГРОПРОДУКТ 2"](#), бенефіціаром якого є Дмитро Гаврилко з Тернопільщини та кіпрська компанія МРІЯ АГРО ХОЛДИНГ ПАБЛІК ЛІМІТЕД.

Ще одна компанія з рейтингу [ТОВ "ТОРГОВИЙ ДІМ "АГРІ - ТРЕЙД"](#) також була пов'язана зі збанкрутілим агрохолдингом "Мрія". У період з листопада 2009-го до липня 2010-го її [очолював](#) син засновника "Мрії" Івана Гути — Микола. Також певний час бенефіціаром компанії значився Крістакіс Іаковідес. Людина з ідентичним ПІБ — громадянин Кіпру, який також був бенефіціаром ТОВ "МРІЯ АГРОХОЛДИНГ". Нині обидві компанії [знаходяться](#) у стадії банкрутства.

Топ 20 боржників - юридичних осіб

станом на 01.07.2023 р.

№	Найменування юридичної особи	Сума боргу, млрд грн*	Банк-кредитор	Зв'язки з ФПГ
1	ТОВ "Мрія АгроХолдинг"	7,4	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	Агрохолдинг "Мрія" до 09.2018 р.
2	ПрАТ "Азовелектросталь"	2,9	АТ "МР БАНК"	"Азовмаш"
3	ПАТ "Азовзагальмаш"	2,6	АТ "МР БАНК"	"Азовмаш"
4	ТОВ "Снабтрейдкомпані"	2,4	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	
5	ТОВ "Шляхове будівництво "Альтком"	2,3	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	"Альтком"
6	ПрАТ "Кондитерська фабрика "АВК" м. Дніпро"	2,3	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	"АВК"
7	ПрАТ "Запоріжтрансформатор"	2,2	АТ "МР БАНК"	"Енергетичний стандарт" до 11.2022 р.
8	ДП "Край Проперті"	2,1	АТ "МР БАНК"	"MLK Foods"
9	АТ "Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання"	2,0	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	"Група ГМС"
10	ПрАТ "АВК"	1,8	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	"АВК"
11	ПАТ "Ясинівський коксохімічний завод"	1,6	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	"Група Віктора Нусенкіса" до 06.2021
12	ПрАТ "Футбольний клуб "Чорноморець"	1,5	АТ "МР БАНК"	"Примор'є"
13	ТОВ "САВІ"	1,5	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	"Група Віктора Нусенкіса"
14	ТОВ "Вітряний парк Лутугинський"	1,5	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	"Група братів Мкртчян"/"Група Максима Єфімова"
15	ТОВ "ІНТЕР-ГТВ"	1,5	АТ "МР БАНК"	"Втормет Інвест"
16	ТОВ "Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання"	1,5	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	"Група ГМС"
17	ТОВ "Вітряний парк Краснодонський"	1,5	АТ "МР БАНК"	"Група братів Мкртчян"/"Група Максима Єфімова"
18	ТОВ "Торговий дім "Агрі-Трейд"	1,3	АТ "МР БАНК"	Агрохолдинг "Мрія" до 09.2018 р.
19	ПрАТ "АВК"	1,2	АТ "МР БАНК"	"АВК"
20	ТОВ Фірма "Консоль ЛТД"	0,9	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"	
Загальна сума боргу, млрд грн		41,8		

*Сума боргу перед банком у розмірі (грн або еквівалент в грн у випадку боргу у валюті, або сума в грн еквіваленті на звітну дату у випадку боргу в різних валютах), визначених судовим рішенням до стягнення з особи

Дані: ФГВФО
Аналітика: YouControl

YOU
CONTROL

ФПГ “Азовмаш” та сімейні зв’язки

Другу та третю сходинку серед найбільших боржників займають [ПРАТ “АЗОВЕЛЕКТРОСТАЛЬ”](#) та [ПРАТ “АЗОВЗАГАЛЬМАШ”](#) відповідно. Обидві компанії входять до складу фінансово-промислової групи [“Азовмаш”](#), яка об’єднує машинобудівні підприємства, що спеціалізуються на випуску обладнання для гірнично-металургійного комплексу, цистерн-вагонів, портових кранів, котлів, паливозаправників тощо. Ключовими особами фінансово-промислової групи є вдова засновника групи компаній Олександра Савчука — Світлана Савчук та чоловік її доньки — Тарас Полішук. Компанії зареєстровані на тимчасово окупованій території в Маріуполі. Загальна сума боргу обох підприємств складає майже 5,5 млрд грн.

Мільярдні борги та керування сотнями компаній

В рейтингу також фігурує компанія [ТОВ “СНАБТРЕЙДКОМПАНІ”](#). Розмір її боргу перед “Промінвестбанком” складає 2,4 млрд грн. Керівником та учасником компанії значиться Владислав Мельохін. Особа з таким ім’ям та прізвищем фігурує як керівник та учасник ще понад 200 компаній в Україні, які зареєстровані в різних регіонах та працюють в різних сферах діяльності. Раніше учасником компанії був Сергій Гончаров з Донецька. Згідно з судовими матеріалами [справи №905/2508/15](#), ТОВ “Шляхове будівництво “Альтком”, що посідає 5 місце в рейтингу, було поручителем ТОВ “Снабтрейдкомпані” перед “Промінвестбанком” за договором про відкриття кредитної лінії.

Топ 20 боржників — фізичних осіб

Сума боргу двадцятки найбільших боржників — фізичних осіб — становить 2,6 млрд грн. Це складає близько 77% від загальної суми записів щодо заборгованості фізичних осіб перед банками, що знаходяться в управлінні ФГВФО. Більшість боржників з рейтингу мають заборгованість перед “Промінвестбанком” та “МР Банком”. Фізичні особи з однаковими боргами були розглянуті як одна група у рейтингу, оскільки їхні індивідуальні записи мали однакову суму боргу, відображену не окремо для кожного боржника, а як загальну суму заборгованості цих осіб.

Екснардепи, тендери та борги

Найбільшу суму неповернутого кредиту серед фізичних осіб у розмірі понад 839 млн грн має Анатолій Богатиренко. Особа з таким ім’ям та прізвищем [була народним депутатом](#) України (03.1998-04.2002 рр.), а також є учасником та посадовою особою 6 організацій в Україні, що переважно працюють у сферах АПК та нерухомості. Зокрема, в [ТОВ “ГРАДСТРОЙ-ХЕРСОН”](#), що очолює його [син](#) — Сергій Богатиренко, який пов’язаний ще з 10 компаніями. Ці підприємства працюють в агропромисловій сфері ([ТОВ “АГРО.НІКА”](#)), торгівлі паливом ([ТОВ “ГАЗОВІ АВТОМОБІЛЬНІ ЗАПРАВКИ”](#)), надання фінансових послуг ([ТОВ “ІНВЕСТ-АГЕНТСТВО”](#)) та ін.

Заборгованість у розмірі понад 370 млн грн перед “МР Банком” має Катерина Погребняк. Людина з таким же ім’ям та прізвищем — керівниця та власниця компанії [ТОВ “ФІРМА “M.I.K. SCHORR GMBH”](#), що [реалізує](#) проекти освітлення на різних об’єктах — від приватних осель до ТРЦ. Учасником вищезазначеної компанії [був](#) Ігор Погребняк, який є учасником компанії зі співзвучною назвою [ТОВ “M.I.K ШОРР”](#).

Замикає трійку — Марія Володимирівна Яковлева з розміром непогашеного кредиту майже 229 млн грн. Людина з ідентичним ПІБ є учасницею [ТОВ “АКВА-ЮНІТІ ГРУП”](#) (до травня 2023-го. — ТОВ “НОВОБУД”) та [ТОВ “УКРНАФТАГАЗЕНЕРГО”](#). Її бізнес-партнером по згаданим компаніям до травня-червня 2023-го був Вацлав Качуровський. Він та Марія Яковлева [фігурували](#) у публікаціях ЗМІ стосовно тендерів на постачання природного газу державним підприємствам. Також з 2019 р. вона очолює [ГО “СОЮЗ УЧАСНИКІВ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ГАЗОВОГО РИНКУ”](#).

[Повна версія дослідження](#)